

Управление на пестициди

От решаващо значение за земеделските стопани и управителите на складове

Няколко държави извън ЕС са големи нетни износители на маслодайни семена, особено семена от соя, слънчоглед и в по-малка степен от рапица. Значителни количества от тези маслодайни семена са предназначени за страните от Европейския съюз (ЕС), по-специално за Австрия, Белгия, Германия, Нидерландия и Испания. От решаващо значение е маслодайните семена да не съдържат остатъчни вещества от пестициди в количества, които не отговарят на изискванията на регламента на ЕС.

С Регламент (ЕО) № 396/2005 се установява високо ниво на защита на потребителите и хармонизирани разпоредби в рамките на ЕС относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди (МДГОВ) във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход. Той се прилага за пресни храни и (сурови) стоки, в които може да има остатъчни вещества от пестициди.

Съществуващите МДГОВ за всички одобрени активни вещества редовно се преразглеждат в ЕС. Информация за това коя МДГОВ за коя култура и за кой пестицид е приложима можете да намерите в **базата данни** на уебсайта на ЕС. Справка за МДГОВ на всички езици на ЕС можете да направите по култури, по групи култури, по кодове на културите или по пестициди.

Неподходящата употреба на пестициди може да засегне здравето на потребителите чрез изключително високото наличие на остатъчни вещества. Това често представлява пречка пред търговците и преработвателите по отношение на закупуването на маслодайни семена и зърнени култури, тъй като с регламента се ограничава пускането на тези продукти на пазарите на ЕС за хранителни и/или фуражни цели.



Заличаване на съществуващи МДГОВ след неподновяване на активни вещества

Разрешаването на продукти за растителна защита в ЕС (Регламент (ЕО) № 1107/2009) се основава на предварителни критерии за безопасност – така наречените критерии за изключване. Активни вещества, които са опасни за здравето или околната среда, няма да бъдат одобрявани, като единственото основание за това е рискът, който представляват. Няма да се прилага допълнителна оценка на риска.

Вследствие на неподновяването на активните вещества, отговарящи на критериите за изключване по отношение на здравето на човека, разрешенията за продукти за растителна защита, съдържащи такива активни вещества, се отменят, а съществуващите МДГОВ се заличават (т.е. определя се граница 0,01 mg/kg или съответната граница на количествено определяне). МДГОВ вече могат да влизат в сила в рамките на 6 месеца след датата на влизане в сила на съответния регламент. Ако не бъдат предвидени в законодателството, такива промени в МДГОВ могат да бъдат силно проблематични и да нарушат търговията на ЕС със земеделски култури от трети страни.

Допустимите отклонения при внос също са застрашени. Допустимите отклонения при внос са МДГОВ, основани на регистрирани употреби извън ЕС, които позволяват вноса на стоки от чужбина. Те се прилагат за конкретни пестициди, които не са разрешени в ЕС, без риск за здравето или околната среда, за да се улесни международната търговия. ЕС е все по-склонен да отхвърля допустимите отклонения при внос.

В тези процеси могат да се намесват органи от държави извън ЕС¹. Ако не е започнало подновяване или ако заявленията за дадено активно вещество са били оттеглени, информацията за датата на изтичане на одобрението е публично достъпна на уебсайта на **базата данни на ЕС за пестициди**.

¹) G/SPS/GEN/1494/Rev.1 Комитет по санитарни и фитосанитарни мерки – Текущ преглед на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди в Европейския съюз – Съобщение от Европейския съюз – Преразглеждане

Максимално допустими граници на остатъчни вещества на ЕС (МДГОВ на ЕС – неизчерпателен списък)

Регламентът на ЕС може да подлежи на промени. Вижте [базата данни на ЕС за пестициди](#) за най-актуална информация

Наименование на пестицидите (определена МДГОВ)	CAS №	Приложение	Статус в ЕС	Дата на изтичане на одобрението	МДГОВ на ЕС (текущи максимално допустими граници)					Референтна база данни на ЕС за пестициди	
					Слънчогледови семена	Рапични семена	Соеви семена	Ленени семена	Царевица	Активни вещества – Подробности за активното вещество	МДГОВ – остатъчни вещества от пестициди и максимално допустими граници на остатъчни вещества (mg/kg)
Антрахинон	84-65-1	Репелент	✘		0.02	0.02	0.02	0.02	0.01	връзка	връзка
2,4 D	94-75-7	Хербицид, регулатор на растежа на растенията	✓	31.12.2030 г.	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	връзка	връзка
Ацетамиприд	135410-20-7	Инсектицид	✓	28.02.2033 г.	0.01	0.4	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Ацетохлор	34256-82-1	Хербицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Азоксистробин	131860-33-8	Фунгицид	✓	31.12.2024 г.	0.5	0.7	0.5	0.4	0.02	връзка	връзка
Бифентрин	82657-04-3	Инсектицид, акарицид	✘		0.02	0.05	0.3	0.02	0.05	връзка	връзка
Бифенил	92-52-4	Фунгицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Боскалид	188425-85-6	Фунгицид	✓	15.04.2026 г.	1	1	3	1	0.15	връзка	връзка
Бромукназол	116255-48-2	Фунгицид	✓	31.01.2024 г.	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Бутахлор	23184-66-9	Хербицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Каптан	133-06-2	Фунгицид, бактерицид	✓	15.11.2024 г.	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	връзка	връзка
Карбендазим	10605-21-7	Фунгицид	✘		0.1	0.1	0.2	0.1	0.01	връзка	връзка
Карбофуран	1563-66-2	Инсектицид, нематоцид, акарицид	✘		0.02	0.02	0.02	0.02	0.01	връзка	връзка
Хлорфенапир	122453-73-0	Инсектицид, акарицид, митицид	✘		0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	връзка	връзка
Хлормекват	7003-89-6	Регулатор на растежа на растенията	✓	28.02.2027 г.	0.01	7	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Хлорпирифос	2921-88-2	Инсектицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Хлорпирифос-метил	5598-13-0	Инсектицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Клофентезин	74115-24-5	Акарицид	✘	11.11.2023 г.	0.05	0.05	0.05	0.05	0.02	връзка	връзка
Клотианидин*	210880-92-5	Инсектицид	✘		0.02 (0.01*)	0.02 (0.01*)	0.02 (0.01*)	0.02 (0.01*)	0.02 (0.01*)	връзка	връзка
Циперметрин	52315-07-8	Инсектицид	✓	31.01.2029 г.	0.2	0.2	0.05	0.2	0.3	връзка	връзка
Ципроконазол	94361-06-5	Фунгицид	✘		0.05 (0.01*)	0.4	0.07	0.05 (0.01*)	0.1 (0.01*)	връзка	връзка
Делтаметрин ¹⁾	52918-63-5	Инсектицид	✓	15.08.2026 г.	0.05 (0.01*)	0.2	0.02 (0.01*)	0.02 (0.01*)	2	връзка	връзка
Дихлорвос	62-73-7	Инсектицид, акарицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Диметоат	60-51-5	Инсектицид, акарицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Дикват	2764-72-9	Хербицид	✘		0.9	1.5	0.3	5	0.02	връзка	връзка
Дитиокарбамати	-	Фунгицид, инсектицид	✘		0.1	0.5	0.1	0.1	0.05	връзка	връзка
Флуазифоп-П	69335-91-7	Хербицид	✓	31.05.2026 г.	0.1	9	15	9	0.01	връзка	връзка
Флубендиамид	272451-65-7	Инсектицид	✓	31.08.2024 г.	0.01	0.01	0.3	0.01	0.02	връзка	връзка
Флуопирам	658066-35-4	Фунгицид, нематоцид	✓	31.01.2024 г.	0.7	1	0.2	0.01	0.02	връзка	връзка
Флутриафол	76674-21-0	Фунгицид	✘		0.02	0.5	0.4	0.02	0.01	връзка	връзка
Флувалинат	102851-06-9	Инсектицид, акарицид	✓	31.08.2024 г.	0.01	0.02	0.01	0.02	0.01	връзка	връзка
Фосетил-Al	39148-24-8	Фунгицид, бактерицид	✓	15.03.2025 г.	2	2	2	2	2	връзка	връзка
Глуфосинат	51276-47-2	Хербицид	✘		0.03	1.5	2	0.03	0.1	връзка	връзка
Глифосат	1071-83-6	Хербицид	✓	15.12.2033 г.	20	10	20	10	1	връзка	връзка
Халфенпрокс	111872-58-3	Инсектицид, акарицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Халоксифоп*	69806-34-4	Хербицид	✘		0.4 (0.3)*	0.2 (0.05)*	0.5	0.01 (0.05)*	0.01	връзка	връзка
Хептахлор	76-44-8	Инсектицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Имидаклоприд	138261-41-3	Инсектицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Индолоцетна киселина	87-51-4	Регулатор на растежа на растенията	✘		0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	връзка	връзка
Ламбда-цихалотрин	68085-85-8	Инсектицид	✓	31.03.2024 г.	0.2	0.2	0.05	0.2	0.02	връзка	връзка
Малатион	121-75-5	Инсектицид, акарицид	✓	31.07.2026 г.	0.02	0.02	0.02	0.02	8	връзка	връзка
МСПА и МСПВ	94-74-6	Хербицид	✓	15.08.2026 г.	0.1	0.1	0.1	0.1	0.05	връзка	връзка
Мепикват	15302-91-7	Регулатор на растежа на растенията, хербицид	✓	29.02.2024 г.	40	15	0.05	40	0.02	връзка	връзка
Паракват	4685-14-7	Хербицид	✘		0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	връзка	връзка
Пиримифос-метил	29232-93-7	Инсектицид, акарицид	✓	15.06.2025 г.	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	връзка	връзка
Процимидон	32809-16-8	Фунгицид	✘		0.02	0.02	0.02	0.02	0.01	връзка	връзка
Пропаргит	2312-35-8	Акарицид	✘		0.02	0.02	0.02	0.02	0.01	връзка	връзка
Тебуконазол	107534-96-3	Фунгицид, регулатор на растежа на растенията	✓	15.08.2026 г.	0.02	0.5	0.15	0.6	0.02	връзка	връзка
Тетраметрин	7696-12-0	Инсектицид	✘		0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	връзка	връзка
Тиаклоприд	111988-49-9	Инсектицид, молускоцид	✘		0.02	0.6	0.02	0.02	0.01	връзка	връзка
Тиаметоксам*	153719-23-4	Инсектицид	✘		0.02 (0.01*)	0.02 (0.01*)	0.04 (0.01*)	0.02 (0.01*)	0.05 (0.01*)	връзка	връзка

1) Дитиокарбамати, изразени като CS2, включително манеб, манкоцеб, метирам, пролинеб, тирам

* = нови МДГОВ са определени в новите регламенти, които все още не са приложими

✓ Одобрен. ✘ Не е одобрен

Общи насоки за земеделските стопани

(Добри земеделски практики)

- Уверете се, че доставчикът на пестициди е известен. Избягвайте да купувате пестициди от неизвестни източници. Търговията с фалшиви и незаконни пестициди се разраства. Такива пестициди могат да съдържат забранени вещества и да представляват опасност за здравето на хората и/или животните и/или за околната среда. В резултат на това третираните култури могат да бъдат непродвадаеми, тъй като не са подходящи за консумация от хора и/или животни.
- Уверете се, че се спазват сроковете за изчакване преди прибиране на реколтата за всички химикали, прилагани върху културата. В противен случай остатъците от тези химикали ще останат в маслодайните семена и няма да е възможно последните да бъдат продадени, тъй като тези маслодайни семена няма да отговарят на изискванията на Регламент (ЕО) № 396/2005.
- Уверете се, че при пръскане на културите с пестициди се спазват препоръчителните дози. Пръскането на по-високи дози от препоръчаните ще доведе до високи нива на остатъчни вещества в прибраните маслодайни семена, което от своя страна води до неспазване на максимално допустимите граници на остатъчни вещества (МДГОВ) на ЕС. Неспазването на препоръчителните дози може също така да застраши здравето или безопасността на работниците.
- Когато засаждате различни видове култури на съседни полета, уверете се, че устройството за пръскане е настроено правилно, за да се сведе до минимум отнасянето на пестицида към съседните култури. Не пръскайте пестициди по време на силен вятър.
- Уверете се, че транспортните средства са напълно чисти при транспортирането на маслодайните семена, за да не бъдат замърсени с химикали или други токсични вещества, които може да са били транспортирани преди това в същото превозно средство.
- Съхранението на химикали в стопанството трябва да бъде отделено от съхранението на зърнени и маслодайни култури. Контейнерите с пестициди трябва да са напълно затворени, за да се избегне изтичане.
- Уверете се, че всички видове торове, смазочни материали или горива и смазочни материали за електрически превозни средства са отделени от складовете за зърно и маслодайни семена.
- Уверете се, че семената, предназначени за засяване, са отделени от тези, предназначени за продажба, за да се избегне всякакво замърсяване с пестициди.
- Уверете се, че се осъществява контрол върху процесите на сушене на маслодайни семена/ядки преди извличане на маслото. Процесите на сушене могат да доведат до образуването на бифенил, антрахинон и 2-фенилфенол в растителните масла. Въпреки че не се използват като пестициди, наличието им се регулира от Регламент (ЕО) № 396/2005. Като цяло непрякото сушене води до по-ниско съдържание на тези вещества в сравнение с прякото сушене. Промените в техниките на сушене/оборудването/горивото/технологичната схема на процеса също могат да спомогнат за намаляване на образуването на тези вещества по време на сушенето.
- Уверете се, че използването на торове или биостимулатори не води до неспазване на МДГОВ на ЕС (напр. използването на продукти, съдържащи фосфонат, може да доведе до превишаване на МДГОВ за фосетил-А).

Общи насоки за управителите на складове

- Уверете се, че силозите са в изправно състояние, за да не бъдат замърсени складирания зърнени или маслодайни култури.
- Почиствайте вътрешните стени на силоза всеки път, когато ще се съхранява друг вид маслодайно семе или зърно, за да се избегне смесване. Почистването на вътрешните стени на силоза е от решаващо значение, ако последният съхраняван продукт е бил зърно или маслодайни семена, третирани с пестициди. Почиствайте транспортните линии (редлери, ленти и др.) при всяка промяна на стоката, особено когато през тях са преминали картофи, маслодайни семена или зърно, третирани с пестициди.
- Пестицидите за съхранение са разрешени само за третиране на зърнени култури, но не и на маслодайни, с изключение на фосфина. Насекомите рядко се насочват към маслодайните семена, така че превантивните мерки могат да се преценяват за всеки отделен случай в зависимост от ситуацията.
- В случай че е необходимо третиране с пестициди на съхраняваното зърно, трябва да се води регистър на третиранията. Така се гарантира, че всеки евентуален проблем по време на работата може да бъде проследен по цялата верига на доставки – от земеделския стопанин до потребителя. Този регистър трябва да включва:
 - дата;
 - час на пръскане;
 - вид на активните вещества;
 - доза;
 - почистване на редлерите след третиране;
 - подпис на оператора и обяснение за вида на почистването.
- В случай че в складовите помещения има оборудване за пръскане за защита на зърнените култури, моля, уверете се, че преди транспортирането на маслодайните семена през редлерите систематично се проверяват следните елементи:
 - предходните зърнени култури са отстранени от лентите/редлерите;
 - редлерите/лентовите транспортъори са почистени и са отстранени всички остатъци от пестициди;
 - оборудването за пръскане е изключено;
 - дюзите не пропускат върху лентите/редлерите.

Необходимо е да са налице документирани доказателства за тези проверки.

Какво още може да се направи?

Използвайте само фосфин за съхранението – пестицид с ниско ниво на остатъчни вещества, който е одобрен за зърнени култури, както и за слънчоглед и други маслодайни семена.

Фосфин и фосфидни соли (сума от фосфин и фосфинови генератори (съответните фосфидни соли), определена и изразена като фосфин)	МДГОВ на ЕС (mg/kg)*
Ленени семена	0.05
Царевица	0.7
Рапични семена	0.05
Семена от соя	0.05
Слънчогледови семена	0.05

* Регламентът на ЕС може да подлежи на промени, МДГОВ са валидни към момента на публикуването им. За най-актуална информация вижте: [Базата данни на ЕС за пестициди \(europa.eu\)](http://Базата данни на ЕС за пестициди (europa.eu))

Разумната употреба на пестициди е необходима, за да се избегнат търговски проблеми, които засягат всички. Нека заедно да се погрижим за нашето производство и търговия, като прилагаме добри земеделски практики и правилна работа с пестицидите. Моля, свържете се с вашето местно сдружение за повече информация относно добрите земеделски практики, които се прилагат във вашия регион.

Настоящата брошура е резултат от съгласуваните действия на компаниите за търговия и преработка на маслодайни семена съвместно с управителите на складове, координирани от MVO – Нидерландската асоциация на производителите на масла и мазнини, заедно с FEDIOL – Асоциацията на производителите на растителни масла и протеинови брашна в ЕС, COCERAL – Европейската асоциация за търговия със зърнени култури, ориз, фуражи, маслодайни семена, зехтин и мазнини и агропоснабдяване, Het Comité – Кралската нидерландска асоциация за търговия със зърно и фуражи и UNISTOCK – Европейската асоциация на професионалните пристанищни складове за селскостопански стоки в насипно състояние.

